

Mariška band

Zapisi i poneko sjećanje povodom 25 godina od Bakine smrti

ZORKO MARKOVIĆ

Kako mi je svojedobno rekao doktor Vladimir Malančec, jedna od legendi koprivničkoga javnog života, baka Mariška Holoubek nije pouzdano rođena 1904. u Esztergomu u Mađarskoj, nego ranije (»ona Vam je, znate, generacija moga brata Fedora«, a slikar Fedor Malančec rođen je 1898.). Umrkla je 1993. godine u Koprivnici, uz koju je, zapravo, bila vezana cijeli život. Majka joj je bila Mađarica, a otac – kapelnik Gradske glazbe u Koprivnici – rođeni Čeh. No, Baku to nije smetalo da živi i djeluje u hrvatskom podravskom duhu. Eh, što vam je bila ta Austro-Ugarska, »K und K Monarhija«! Neki i danas ponavljaju misli o tome (kako su i nas htjeli naučiti) kako je ta velika državna tvorevina bila samo zlo i tamnica različitih naroda.

Kada sam 1989. u Podravskom zborniku objavio (kratki) zapis uz 85 ljeta bake Mariške, nadao sam se da će se ubrzo ostvariti plan o izdavanju knjige o njoj i njezinu najvećemu uspjehu koji joj je donio – pazite sad! – svjetsku popularnost. No, to se ipak, zbog niza razloga, nije ostvarilo, iako je Hrvatska televizija (tada još TV Zagreb) razmjenjivala film Petra Krelje (iz 1985.) za dokumentarce po cijelome svijetu, pa je i pošta dolazila baki Mariški (ili katkad i Mariška bandu) iz dalekog Japana i SAD-a, a da europske države i ne spominjemo.

Baka Mariška, koliko god to čudno zvučalo, nije u svojoj staroj *hiži* na uglu Oružanske imala niti vodovod, niti kanalizaciju, niti pitku vodu iz zarušenog i zapuštenog bunara, a ložila je peč na drva i ugljen. Tako smo joj povremeno mi dečki iz banda nacijepali drva ili

ugljen, donosili vodu iz Muzeja grada Koprivnice (a rođaci i hranu), dok je struja jedva preživljavala stare instalacije. Jednom prigodom donio sam joj bocu bijelog vina na što je ona meni iznenađenom rekla: »Zorkec, ja ti ne pijem ta kupovna pića, samo kiselkasto vino od Špička, koje oni koriste pri spravljanju gverca.« A nije niti bježala od malo piva s puno pjene, niti od češnjaka ili kiselog mlijeka. Premda to nije bilo službeno, mom sinu Daliboru govorila je da je on njezino kumče, pa se znala pojaviti na proštenju na Antunovo *pri fratarskoj cirkvi*, baš kao i naš prijatelj zubar i kolekcionar Martin Nemeč, te neke kolegice s posla, na katu Esterove 17 (sporedni ulaz u zgradu stare Vijećnice – Muzeja grada Koprivnice), gdje smo tada stanovali.

Sjećajući se svih godina od 1982. do 1989., kada je postojao *Mariška band* (u početku bez imena), neugodno sam se iznenadio zapisom na TV kalendaru HRT-a, koji inače redovito pratim, a odnosio se na 25 godina od smrti bake Mariške. U tom kratkom zapisu (ne znam autora/autoricu) nešto je lažirano, nešto prešućeno, nešto neumjereno ponavljano itd. Pa, moja gospođo, nije to baš tako išlo. Premda ima već podosta mrtvih iz sedmogodišnjeg postojanja najmlađeg sastava s bakom Mariškom (Mladen Jakupec, *gospon* Štefanec, Milivoj Brozović, a bit će i još nekih koji su povremeno zasvirali s nama, pokojim dušama), ima nas još nekoliko živih koliko mi je poznato: Zoran Čar, Vlado Kolarek, Miki Vučković, susjed Bani, a i privremena pjevačica Vesna Ščetinec. A od onih koji su nas fotografirali, nema niti

Sl. 1. Baka Mariška Holoubek svira sa svojim Mariška bandom

Mladena, niti Pavla Fulira, niti Toma Borše... Nema niti legendarnog Ivana Peterlina Špica, koji je među prvim Koprivničancima pisao veće članke o nama. Ali, još su živi, koliko mi je poznato, Vlado Kuzel, Ivo Čičin Mašansker, Ivan Bratković, Vjekoslav Prvčić, a i neki drugi koji su lijepo i ne izmišljajući bombastične detalje pisali i o Baki i o njezinim dečkima s kojima je svirala u zenitu svog životnog uspjeha.

Mrtav je, pokoj mu duši, i profesor Franjo Horvatić, dugogodišnji uspješni i republički nagrađivani direktor Muzeja i pripadajućih depandansi i galerija, koji je dozvolio da Mariška i dečki vježbaju u veži (haustoru) ili u radnim sobama matične zgrade Muzeja, ili pak, uz uveseljavanje nazočnih, u *Malom parku* s baroknim pilovima, uz koji se skrio i Muzej doktora Leandera Brozovića nakon seljenja iz Sulimančeve zgrade šezdesetih godina proš-

log stoljeća. Kao protuuslugu Mariška i dečki (a i cure) nastupali su u zgradi Muzeja ili u Galerijsko-scenskom prostoru kod kustosa Marijana Špoljara, u prizemlju jedne od prekrasnih Carnellutijevih secesijskih zgrada, još od 1982., pa i kasnije, primjerice kada je sniman TV film o umjetničkoj topografiji Koprivnice.

Iako je baka Mariška Holoubek-Funjak (po drugome mužu) svirala violinu u različitim prigodnim ili stalnijim koprivničkim sastavima (u nekima je svirao i doktor Krešimir Švarc, pa *gospon Ivo Štefanić* i drugi), te povremeno *orguljala* u crkvi, zamisao o osnutku neke vrste country-rock sastava potekla je 1982. od genijalnog omladinskog animatora, jednog od voditelja LOK-a, IZLOK-a, Crnih šuma itd., nažalost prerano umrlog *pajdaša* Mladena Jakupeca. Kada me je jednog predvečerja na IZLOK-u pitao bih li ja htio svirati i pjevati s njim i Bakom («a i Milivoj Brozović će pristati s bendžom»), uzvratio sam: »Naravno, ja bih htio svirati s njom. Ali, hoće li ona pristati?« A Mladen uzvрати: »Ona je već pristala. Eno je kraj klavira.« Tako je jednog ljetnog predvečerja formirana jezgra *Mariška banda* (tada bez ikakvog pravog imena), koji je još istoga ljeta već imao prvi i zapaženi javni nastup na pozornici s kubusima, ispod gradske Galerije. I, valja se prisjetiti: i Mladen i Baka imali su tzv. apsolutni sluh, dok smo se mi ostali morali učiti ili notalno (jer i ja sam, kao negdašnji crkveni orguljaš u Podgoraču kraj Našica, bio notalist), ili po naštimanim instrumentima.

Tada smo Mladen i ja dogovorili, a Milivoj i gospon Štefanec prihvatili, da u repertoaru, osim *Koprivničke polke* i *Podravskog drmeša*, budu i starije podravske popijevke, koje smo preuzeli iz malo poznate knjige Vinka Žganeca o starim hrvatskim narodnim popijevkama iz koprivničke Podravine.¹ Ondje je bila zapisana osnovna melodija u više inačica, te više verzija stihova pjesama zapisivanih neposredno nakon Drugog svjetskog rata od kazivačica koje su bile rođene sedamdesetih i osamdesetih godina 19. stoljeća, a pamtile su te popijevke još od svojih baka i djedova.

¹ ŽGANEC, Vinko: *Hrvatske pučke popijevke iz Koprivnice i okolice*. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 1962.

Tako su u naš repertoar ušli: *Jagoda malena, jagoda črlena (Čula jesam), Čuk sedi, Snočka sam se šetal* i tako dalje, a u planu mi je kasnije bila i ona iz Prvog svjetskog rata: *Po Zagrebu tramvaj leti, ti se draga mene sjeti...* Budući da u tim zapisima nije bilo nikakvog klavirskog izvoda niti oznake harmonija, to smo učinili mi sami. Dakle, aranžman je bio naš, kao i tempo. Druga važna notalna knjiga bila je Mladenovo vlasništvo: to je bila knjiga sa sto country i folk balada, skupljenih od Petea Seegera iz šezdesetih godina 20. stoljeća, odakle smo, primjerice, preuzeli *Filimilyouriah, Irene goodnight, Sally Ann, O Suzannah, My Bonnie, Jamballaya, Who s gonna shoe your pretty little foot, Home on the Range, Marching through the Georgia ...* Iz mog notnog albuma s oko 200 pjesama *Beatles complete* nismo uzeli mnogo, ali tu smo imali svoje verzije *All my Loving*, te nenadmašne *When I m 64*. Mladen je jako dobro znao engleski, a Brozo je bio službeni prevoditelj s engleskog i na engleski u Podravki, pa smo, za razliku od nekih situacija iz šezdesetih, znali točno o čemu pjevamo, kao što smo imali i bolji izgovor, a Milivoj je znao ubaciti radi zezancije i pokoju sitnu prostotu na engleskom. Kasnije je tu Mladenovu crtu naslijedio električni basist Zoran Car, (*cara Franje sin*, kako su ga svi zvali), a koji je imao ranije svoj sastav *Korisne životinje*, koji je znao izvoditi i *Koncert za citru i litru* te zasvirati jedno vrijeme i s legendarnim *Buldožerima*. Mladen je svirao akustičnu gitaru dvanaesticu, a doma je bio okružen gomilom ploča i nota. Brozo (ili po Bakinom: *Milivojček*) svirao je bendžo (*banjo-boy*), *gospon Štefanec* bajs, a ja akustičnu ritam-gitaru, premda sam inače volio i solirati. Najveći broj pjesama pjevali smo nas nekolicina: Mladen i ja najviše, ali kasnije i Brozo i Zorac i Vladek Kolarek s još jednom gitarom ili povremeno bendžom, pa i Miki Vučković na *pedal-steelu*, a još kasnije i Bani Bunić i drugi koji su povremeno ili privremeno zasvirali i zapjevali s nama.

A kada smo, negdje 1984., bili u Domu željezničara u Koprivnici predgrupa *Plavoj travi zaborava* – publika je *pošizila* za nama! Tada su se rodili i pravi fanovi sastava, poput Željana Česija, koji je kao i mnogi drugi (i mladići i djevojke) revno radio na arheološkim iskopa-

Sl. 2. Mariška Holoubek s jednim od svojih sastava šezdesetih godina

vanjima, zatim Kize Komljenovića, Godre Pavlinića, Dražena Kovača, Rudija i ostalih Kolareka, pa i umjetnika poput Jegulje – Romana Baričevića, a kasnije i uz cijelu obitelj kipara i restauratora Josipa Fluksija i doktora Dragutina Feletara, kustosice Oke Ričko, ali i kasnije kustosice Draženke Jalšić, etnologinja Venije Bobnjarić i Smilje Petr-Marčec, nastavnice Ružice Špoljar, knjižničarke Dijane Sabolović i mnogih drugih, poput obitelji Švarc, zubara i kolekcionara Martina Nemeca, karikaturista i urednika nezaboravnog *Feferona* (u kojemu sam surađivao sa svojim *Rodoljubnim* u nastavcima) Ivana Haramije Hansa, urednika i novinara LOK-a Krune Jajetića (*Šareni dućan*), Gorana Litvana, Čmelca Željka Krušelja te novinara Izvora, Podravke, Vjesnika, Glasa Podravine, Radio Koprivnice itd. Naravno, tu su bile i pomoćne i ostale radne snage Muzeja i Centra za kulturu: Anđela, Marica, Rada, Suzana, Ana, Božica, Donka, Ljuban, Mladen, Ivek, Joža, Dijana i druge *dekle* i *dečki*. Uz instrumentalnu verziju *Tennesy Waltza* znalo se i na javnim probama, a i nastupima zaplesati *valček*, a bile su tu i pjesme za zajedničko pjevanje s publikom: *Koprivnica grade moj* (prijatelj Iвана Vukića), *Kraj jezera* i *Podravino moja mila*.

Dečki i cura iz *Plave trave* pozvali su nas nakon toga da im budemo gosti na koncertu u legendarnom Kulušiću u Zagrebu. Tada se dogodilo i to čudo (jer, ispočetka smo imali note, a kasnije svirali bez njih ili bez *šalabahtera* da se podsjetimo): jednu pjesmu počeli smo svirati različito, baka iz jednog tonaliteta, a mi

Sl. 3. Mariška band u Galerijsko-scenskom prostoru u Koprivnici 1985. godine (s lijeva na desno: Zorko Marković, Milivoj Brozović, baka Mariška, Zoran Car i Vladimir Kolarek)

dečki iz drugoga! Baka je zastala, jer je odmah *skužila* grešku, pa zburnjeno pitala: »Dečki, kaj nije iz Ge?« A mi: »Ma ne, baka, iz De!« A ona će na to: »A, onda dobro!« I počne svirati iz De dura *Zvončice*. A publika - aplauz! Nakon koncerta priđe mi jedan *gospon* i kaže: »Ma bili ste dobri, imate pravih domaćih, ali najveći vam je štos bio ono s različitim durovima!«

A kad je bila najavljena pjesma *Beatlesa Kad budem imao 64*, baka je izvalila: »Deca, kad sam ja bila šezdesetčetiri, bila sam najžešće zalublena!« A to i nije bilo daleko od istine, jer se tada drugi put udala (za *gospona* Funjka, uz čiji grob je i sahranjena 1993. i to pod imenom Marija Funjak!?). A svi su je, i daleko izvan Koprivnice, znali kao Marišku Holoubek! Ali, mi iz benda nažalost nismo mogli utjecati na to.

A valja spomenuti da je bilo i više puta teških trenutaka za sastav, kada netko zbog različitih razloga više nije htio, smio ili mogao svirati u Bandu, pa sam se morao domišljati koga bih mogao dobiti u sastav, a da se uklopi u taj country-rock i podravski folk band. No, nikad nismo htjeli imati bubnjara u sastavu, jer smo (s pravom) smatrali kako bi se bitno promijenio zvuk sastava. No, imali smo povremeno i drugu violinu, jednu malo nagluhu gospođu (ali to nije bitno utjecalo na sviranje), čiji je životni partner povremeno zaszvirao i usnu harmoniku. No, pregovarali smo čak i s *gosponom* Ivicom Vukićem, ali on je bio jako popu-

laran i imao je donekle drugačiji repertoar, pa to ipak nije ostvareno.

Nakon TV-filma Petra Krelje i njegove tadašnje supruge Vesne Švec 1985., susretnemo se, prigodom jedne od njegovih redovitih šetnji drvoredima između crkvi i Muzeja, doktor Malančec i ja. Nakon međusobnog pozdrava s poštovanjem, zapita me *gospon* Malančec: »Mladi gospon, nešto bih vas pitao. Mislite li vi to s Mariškom ozbiljno?« A ja odmah shvatim u čemu je stvar (Malančecovi su svi bili učeni klasični glazbenici, kod njih se u Vilu dolazilo u goste muzicirati na njihovim instrumentima), pa uzvratim: »Ma ne, gospon doktor. Mi smo pučki bend, sviramo za zabavu!« A on će na to: »A, onda je to u redu, to je nekaj sasvim drugo.« Naime, i on je znao da je baka Mariška školovana violinistica, koja je srednju glazbenu završila u Zagrebu, gdje je i gladna išla učiti violinu kod jedne od prvih članica Zagrebačkog gudačkog kvarteta, a svih devetoro djece, te otac i majka Holoubek bili su glazbenici. I onda mi baka jednom ispriča i ovo: običaj je bio da svaki muzičar nosi sa sobom svoj instrument na nastupe (tako je brat Adek, koji je kasnije bio ugledni varaždinski urar, nosio trubu), a mami je tata uvalio teški kontrabas! Iz puke zlobe, komentirala je baka Mariška.

No, baka je osim violine svirala i orgulje u crkvi te glasovir, ali i harmoniku, kojoj je podučavala brojne mlade curice i dečke, ne samo iz Koprivnice, nego i iz udaljenijih mjesta (iz Novigrada kćer nastavnice Terezije Vuk). Kako je kod mnogih bilo premalo novaca za plaćanje poduke, baka je poduke davala za hranu ili kakvu uslugu. Jedan od njezinih učenika bio je i kasniji kontrabasist, akademski glazbenik Danijel Kivač, sin krojača iz blizine Oružane (*Cajghausa*). A jedan od onih koji je *markirao*, ali je službeno morao ići na poduke, bio je i novinar Vlado Kuzel (njegova je poznata izreka: »Oj budalo, peti padež«), koji je i nešto od pjesama snimio za Radio Koprivnicu na jednoj probi u Muzeju, ali ne znam gdje je to završilo, kao niti intervju za Drugi program Radio Zagreba ili TV snimak s križevačkog Spravišća.

Jedan od njezinih učenika bio je i koprivnički liječnik i kulturni djelatnik doktor Krešimir Švarc. On joj je kasnije, kao direktor koprivničke bolnice, izlazio u susret pa je zimi

Sl. 4. Baka Mariška i Band za odmora u Podravkinjoj sedmerokatnici, svirka za umirovljenike Podravke, 1985.

bila u bolnici da se ne smrzava doma uz slabo grijanje. Tako je jednom od tih zgoda posjetimo Milivojček, Zorac i ja. Ona je bila smještena na Odjelu za tuberkulozu, jer drugdje nije bilo mjesta, a bilo je svega nekoliko žena snjom. Zabavljala je sve žene oko sebe (a među njima je bila i jedna koja je bila teži slučaj), pa nam je zahvalila za sitnice koje smo joj donijeli te nas, onako usput, pitala: »A znate li vi dečki kaj znači oznaka TeBeCe na deki?«. Mi se međusobno pogledamo i šutimo jer ne znamo što da kažemo na to. A ona će veselo: »To znači: Ti Buš Crkel!« Nasmijali smo se, a nasmijalo se i onih nekoliko žena u prostranoj sobi. Bilo nam je zbog tih žena neugodno, ali one su već navikle na njezin humor i tihu glazbu na violini, bez koje nikud nije išla.

Djecu i mlade je posebno voljela. Uvijek je sa sobom, u džepovima prepoznatljivog kaputa, nosila bombone i nudila ih mladima, pa i najmlađima na koje je naišla (»Hoćeš pepera?«). A na probama i nastupima je znala doviknuti: »Volite se deca! To je nekaj najlepšega na svetu, samo se volite jer život bu brzo prešiel!«

Film Petra Krelje i Vesne Švec s isto tako legendarnim snimateljem Mariom Perušinom (koji je neke scene snimao iz ležećeg položaja u Zoranovu *ficeku*), sniman je u travnju 1985. godine tijekom cijelog tjedna. Zoran Car je *ficeka*

svog oca *prefarbal* i na njemu sprejem napisao Mariška Band. Glavni koncertni nastup je bio u prizemlju Galerijsko-scenskog prostora, uz poznatu Podravkinu *Pivnicu*. Za voditelje se zainteresiralo više novinara, ali je prevladalo mišljenje da bi to trebao biti Tona Posavec, poznati radijski snimatelj i voditelj, svojevrstni otkačenjak. Ostalo u emisiji poznato je iz dva-desetak puta repriziranog TV-filma *Mariška band* (koji u početku nije imao strogo određeni naziv). Iako je nama, koji smo sudjelovali u snimanjima i s prijedlozima, a ne samo govorom, sviranjem i pjevanjem, ostao dojam da je mnogo toga izrezano i montirano malo drugačije nego je to izgledalo tijekom snimanja. Ali, to su pravila režije, scenarija, montaže, pa i privatnih sklonosti i rođaćkih veza, kako to uvijek biva. Ali, neka! I ovakav dokumentarac osvojio je nagradu u Beogradu, ali i u Leipzigu te je time stekao europski, a kasnije se ispostavilo i svjetski ugled i pozornost. Petar Krelja se s poštovanjem odnosio prema baki Mariški i odrekao se novčane nagrade u njezinu korist.

I mi smo s bakom nastupali i za djecu svijeta na Podravkinom rekreacijskom centru i to 1986., kada je i legenda *Kc-rocka* Davor Švarc posudio od nas gitaru i izveo posebnu varijantu *Guantanamo*. Iako, iskreno rečeno, nama baš i nije bilo drago svirati za političare i politikante koji su se tu skupili zajedno s gos-

SVIJET ESTRADÉ

»Mariška band«

Budva-koncert u subotu je organizirala veoma uspješan nastup »Mariška banda« iz Koprivnice u bašti Gradske kavane Bjelovar. Ovaj sastav, koji izvodi izričito country i western glazbu, oduševio je mnogobrojne Bjelovarčane, a posebno »zvijezda« sastava, 83-godišnja **Mariška Holoubek** koja svira violinu i glavna je u ovom sastavu. Ona je u pauzama, kojih je bilo više zbog odmaranja »bake Mariške«, dijelila autogramne i posvete na fotografijama sastava koji je zahvaljujući njoj i njihovoj muzici osvojio sve simpatije posjetilaca. D.B.

Sl. 5. Bjelovarski list, 5. srpnja 1985.

podarstvenicima (ili što li su u tim trenucima višegodišnjeg košmara bili). A budući da je to bila i prvomajska proslava, baku smo otpremili ranije, a mi dečki ostali do kasno u noć, uglavnom u Štaglju i oko njege. Sve je to bilo par dana nakon havarije u Černobilu pa smo tako Zorac i ja išli pješice doma.

Ali zato smo te iste godine svirali i za Hrvatsku bratsku zajednicu iz SAD-a, i to čak i ispod šatora u Zagrebu, gdje smo nastupali zajedno s Đukom Čaićem i drugim poznatim izvođačima. No svirali smo i za *Muraliste* iz Murske Sobotice. Rečeno je: »U slučaju kiše neće biti na otvorenom, nego u kinu.« I, kiša je stvarno natjerala ljude da dupkom ispune kinodvoranu. Milivojček je ispalio nekoliko rečenica na slovenskom (mama mu je bila Slovenka, a otac osnivač i dugogodišnji direktor Muzeja grada Koprivnice, koji je rođen u Budimpešti, pa je Milivoj znao i par mađarskih riječi), što je, uz bakin starinski kajkavski, oduševilo publiku čak i bez sviranja. *Muralisti* su po nas poslali bešumni kombi, a njime su nas i vratili. Publika je bila oduševljena, a domaćini su si dali truda pa su za lokalnu radio postaju

snimili koncertni nastup i razgovor s bakom Mariškom i Milivojem koji su emitirali jednu nedjelju u vrijeme predviđeno za ručak. I to smo snimili za uspomenu.

Zadnji pravi nastup *Mariška banda* bio je 18. svibnja 1989. u Ciboni, gdje je prvo svirala zadarska grupa *Riva* s Emilijom Kokić (a tada su pobijedili na Euroviziji). Mi smo (Zorac i ja) svirali bez Milivoja ili Mikija ili Vladeka, ali s dvojicom novih svirača i pjevača (jedan jako kvalitetni country gitarist i pjevač, te susjed Bani s mandolinom). Nastupili smo četvrti, a izveli smo četiri pjesme. Baka Mariška je zamolila organizatore da smije sjediti na stolcu u dnu pozornice, kako bi bolje vidjela i čula brojne izvođače. Zadnji je nastupio Krunoslav Kićo Slabinac koji je prišao baki s buketom ruža i otpjevao joj »Ja te volim Marija«. Inače smo na nastupima imali problema s ozvučenjem, jer je trebalo mikrofona i za akustične instrumente (osim bendža koji je sam po sebi dovoljno glasan) i za pjevanje. Inače, neko vrijeme je i baka imala *pick-up* na violini, pa se bolje čula. Kako je znala ponekad i malo zaškripati, rekla bi publici: »A, nije to više kak' je negdar bilo, ne slušaju prsti, nemrem dobro pritisnuti svaki put žice.«

Jedna nezgoda dogodila se i dok smo svirali na varaždinskoj Maturijadi. Zorac je htio da u luđačkom tempu odsviramo *Ja sem Varaždinec*, a meni je, što zbog tempa, što zbog činjenice da smo imali tremu jer smo nastupili nakon znamenitog Zorana Predina i njegova *Lačnog Franca sa Sibirskim dnevima*, pukla jedna tanja žica na gitari. Okrenuo sam se od publike i montirao pričuvnu žicu, te tako propustio čitavu pjesmu. Kasnije mi Car kaže: »Kak' ti se moglo dogoditi da ti pukne žica? Meni se to nemre desiti.« A ja mu kažem: »Pa kad imaš debele bas žice na gitari, ali znaj da i to može puknuti.« Kasnije na jednoj probi u Muzeju dogodio se i njemu bajni čas: navali Zorac u jednoj pjesmi neuobičajeno brz tempo i agresivni bas. I pukne mu žica na električnoj bas gitari! Sve je moguće, zar ne?

Što se tiče tempa, i tu je baka Mariška bila legendarna. U trenu je mogla promijeniti tonalitet, a i tempo, pa je znala viknuti: »Brže, dečki, življe!« Tu izjavu su zapamtili kolegice i kolege iz Muzejskog društva istočne Hrvat-

ske, koji su nama muzealcima sjeverozapadne Hrvatske bili gosti tih godina u Muzeju u Koprivnici. Uživali su i muzealci sjeverozapadne Hrvatske, ali i povjesničarke i povjesničari umjetnosti iz Instituta za povijest umjetnosti u Zagrebu, koji su u Koprivnici pod vodstvom doktora Milana Preloga i Ivanke Reberski te sudjelovanje Marije Planić Lončarić, Dijane Vukičević Samardžija, arhitekata Miljenke Fischer, Davorina Stepinca i ostalih, dovršavali prvu knjigu iz serije o starim hrvatskim panonskim gradovima. Tada je snimljen i jedan TV film na tu temu, u kojemu smo (u muzejskom postavu) također nastupili. A i poznate su bakine izjave: »kako će uskoro imati sto let, al' se još ne da i kako ne pije nikakav alkohol, samo malo kiselog vina ili malo piva s puno pjene; kako uzima češnjak i kiselo mlijeko i dugo živi premda nikad nije bila prava kuharica«.

Svirali smo i u Virovitici (u Disku), u Bjelovaru (u Hotelu), Križevcima (za vrijeme Spravišća u centru grada – snimala je i TV Zagreb), Čakovcu (za dobrovoljne radne omladinske brigade), na Šoderici, u restoranu Krijesnica (na putu za Bjelovar), u Sigecu te više puta na različitim mjestima u Koprivnici (uključujući i Podravku). Imali smo i pravu ponudu za ploču. Ponudu je lansirao u Koprivnici predstavnik *Diskosa* iz Aleksandrovca. Nije to bila jako kvalitetna proizvodnja ploča, ali vrijedilo je razmisliti. Tim više što je čovjek u Koprivnicu došao s prijedlogom da se sve snimi u Zagrebu! Međutim, zapelo je oko naše nespremnosti u tim trenucima. Naime, Milivoju je majka prvo teško oboljela, a onda i umrla. Bio je to veliki šok za njega i *bendžo-boj* je prestao svirati. U međuvremenu je umro i Mladen Jakupec koji je već ranije prestao svirati s nama, što zbog velike zauzetosti različitim vidovima umjetničke i stvaralačke aktivnosti, što zbog teške bolesti. Tih godina se svašta događalo i u našim životima, jer smo zbog različitih javnih i polujavnih istupa postali zanimljivi nekim službama. Žao mi je što nismo nastupali niti u mom rodnom Podgoraču kod Našica u Slavoniji, kamo nas je uporno zvao u ime sela jedan ugledni Podgoračanin Miro Ivančić, direktor mjesne trgovine. Međutim, to je za baku bilo predaleko, jer smo se bojali za njezino zdravlje.

Ukupno smo ipak imali više od 50 javnih nastupa u ovih »7 godina vjernosti«, koliko sam s bakom i bandom izdržao, a od ulaska u Band stalno je vjeran ostao i Zoran Car.

Godine 1999., nakon natezanja i pokušaja nekih osoba da se to spriječi, odlučilo je nas nekoliko da u paviljonu usred Gradskog parka obilježimo 10 godina od raspada Mariškabanda. To je podržao pročelnik Upravnog odjela za društvene djelatnosti u Gradu, gospodin Mladen Antolić, odobrivši nam za pomoć simboličnu svotu novca za troškove svih uključenih (i redara), koju smo, ali s dodacima nazočnih potrošili do kraja svi zajedno *pri Maljku*. Naravno, zajedno sa simpatizerima i *pajdašima*, koji su i tamo napravili veliku feštu. Bili su tu prijatelji svirači i pjevači, od Glavice iz Donta do Magija, a bio je i Vladek Kolarek s tamburašima, te Zdenko Marković, također jedan od poznatijih i kvalitetnijih svirača u dosta bogatom glazbenom životu Koprivnice (naročito pučkom). Nekoliko pjesama Mariška banda tada smo na gradskom paviljonu izveli Zoran Car i ja u improvizatorskom zanosu i drugačijem aranžmanu. Zapažen je bio nastup koji je imao naš prijatelj i koprivnički zet Nano Prša, od kojega sam ipak priželjkivao i izvođenje starih purgerskih zagrebačkih pjesmica-pošalica, za koje je bio specijalist. To su popratili i mediji: lokalne radio postaje, lokalne novine (omladinske i one druge), dopisništva Večernjaka i Vjesnika. Podrška obilježavanju postojanja Mariška banda sjećanjem na Baku i Band kao i to vrijeme, nije izostala. Ja sam, sa svoje muzejske strane javnog djelovanja objašnjavao ljudima da je i to bio dio usmene tradicijske kulture koji se ne bi smio zaboraviti, što je i tada i zakonom regulirano.

Prije nekoliko godina obilježeno je sjećanje na Mariška band koje je organizirao Vladimir Kolarek sa suradnicima u Galeriji Koprivnica uz podršku tadašnjeg ravnatelja Muzeja grada Koprivnice Marijana Špoljara, koji nas je također podržavao i pratio od osnutka 1982. godine. No, ja se ovaj puta nisam uključio, ali bilo mi je drago da se nije zaboravio i taj segment koprivničkog kulturnog života i javnog djelovanja.